

GARAT SHTETËRORE NË DITURI PËR VITIN SHKOLLOR 2020/2021

UDHËZIME PËR GARUESIT

Për shkak të situatës së përgjithshme të shkaktuar nga koronavirusi, këtë vit Garat Shtetërore të dijes për vitin shkollor 2020/21 do të realizohen në dy pjesë. Në pjesën e parë do të mbahen garat e nxënësve nga shkencat natyrore, matematika, Historia, Gjeografia, dhe Programimi. Pjesa e dytë e garave është nga gjuhët e huaja, për vendin e të cilave dhe terminin e mbajtjes do të informoheni me kohë.

Pjesa e parë e Garave Shtetërore të dijes do të mbahet në ndërtesën e fakulteteve teknike të Universitetit të Malit të Zi në Podgoricë.

- më 27 shkurt (e shtunë) 2021 për nxënësit e shkollave fillore nga: Matematika VI, Matematika IX, Fizika, Kimia dhe Biologjia;

- më 28 shkurt (e diel) 2021 për nxënësit e shkollave të mesme nga Matematika, Fizika, Kimia, Biologjia dhe Historia në kategorinë e klasave 1 dhe 2 dhe kategorive 3 dhe 4 nga Gjeografia.

- më 6 mars (e shtunë) 2021 për nxënësit e shkollave të mesme nga Programimi.

Pjesa e dytë e garave pjesa me shkrim nga gjuhët e huaja, do të mbahet më 6 dhe 7 mars 2021 në Universitetin Donja Gorica në Podgoricë. Orari dhe ora e mbajtjes do të shpallen më së largëti shtatë ditë para mbajtjes së garave.

I lusim të gjithë pjesëmarrësit e Garave Shtetërore të dijes që t'u përmbahen rregullave në vijim me qëllim të mbrojtjes dhe sigurisë së shëndetit gjatë pandemisë:

- Nxënësit duhet të jenë para ndërtesës së fakultetit 60 minuta para fillimit të garave;
- Të gjithë pjesëmarrësit duhet të bartin maskën gjatë gjithë kohës, në mënyrë të drejtë ashtu që të mbulojë hundën, gojën dhe mjekrën;
- Rekomandojmë që nxënësi ta marrë me veten edhe një maskë rezervë;
- Është e obligueshme mbajtja e distancës fizike në mes të gjithë pjesëmarrësve të garave;
- Personat (prindërit, mentorët...) të cilët i sjellin fëmijët në gara nuk mund të hyjnë në ndërtesën e fakultetit, vetëm t'i përcjellin fëmijët deri në hyrje nga ku më tej do t'i shoqërojnë mësimdhënësit kujdestarë;
- Hyrja në ndërtesë të fakultetit do të bëhet në mënyrë individuale me dezinfektimin e mëparshëm të duarve, si dhe dezinfektimin e duarve pas braktisjes së sallës ku zhvillohen garat.
- I lusim garuesit që mos të hyjnë në ndërtesë derisa të mos i thërras administruesi i testit;
- Para garave të mos shkaktohet tollovi para ndërtesës së fakultetit dhe në korridoret e ndërtesës;
- Në hyrje të ndërtesës së fakultetit administruesi i testit do t'i thërras nxënësit sipas lëndëve;
- Pas garave nxënësit nuk do të duhej të ndalen në hollin e ndërtesës;

Për shkak të identifikimit në provim garuesi duhet të ketë një dokument personal me fotografi (letërnjoftimin, pasaportën) ose vërtetimin e vërtetuar nga drejtori i shkollës i cili përmban emrin dhe mbiemrin e nxënësit, fotografinë dhe NUMRIN AMË TË QYTETARIT.

Organizatori i garave, Qendra e Provimeve, me Udhëzimin profesional ka përkufizuar rastet në të cilat garuesi do të diskualifikohet nëse:

- prezantohet rrejshëm;
- shkruan emrin dhe mbiemrin;
- e dëmton shifrën e vet (bar kodin);
- e hap testin para se mësimdhënësi kujdestar jep leje për hapjen e tij;
- përdor mjetet e palejuara gjatë punës (telefonin celular, faqen e mençur të internetit ose ndonjë pajisje tjetër elektronike për transmetimin e informacioneve dhe mjetet individuale të cilat i kanë përkufizuar autorët e testeve);
- gris fletët nga testi;
- pengon punën.

Garuesit gjatë zhvillimit të detyrave mund të përdorin lapsin grafit, gomën dhe lapsin kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë, gjë që do të saktësohet me testin. Pranohen vetëm përgjigjet e shkruara me laps kimik.

Nuk lejohet përdorimi i lapsit kimik i cili mund të fshihet (lapsit kimik shkruaj-fshij), si dhe përdorimi i korrektorit.

Garuesit nuk guxojnë të hyjnë nëpër salla ku do të mbahet testimi para se t'i thërras administruesi i testit.

Administruesit e testit i thërrasin nxënësit para fillimit zyrtar të provimit, me ç' rast kontrollojnë identitetin e nxënësit/es dhe i udhëzojnë që t'i vendosin sendet në vendin e paraparë për to (çantat, xhaketat, telefonat celularë – të kontrollohen nëse janë të fikur, orët e mençura...). Nëse garuesi nuk ka dokument personal dhe nuk gjen mënyrën që ta tregojë gjatë kohëzgjatjes së provimit, mentori ose përfaqësuesi i shkollës me një deklaratë me shkrim garantojnë për identitetin e garuesit.

Garuesit me rastin e marrjes së librezës së testit e marrin e dhe një shifër e cila ngjitet në ballinën e testit dhe në Formularin e identifikimit. Marrin edhe një letër me informacione të rëndësishme për orarin e aktiviteteve të Garave shtetërore me një vërejtje që ta përshkruajnë shifrën e vet në drejtkëndëshin e specifikuar. Shifra duhet të përshkruhet sepse në bazë të sajë garuesit kontrollojnë rezultatet të cilat publikohen në faqen e internetit të Qendrës së Provimeve.

Libreza e testit nuk guxon të hapet para fillimit zyrtar të provimit!

Kur të gjithë garuesit të zënë vendet e veta, administruesi i testit do ta lexojë tekstin me udhëzimet e shkurtra.

Pas leximit të tekstit administruesi i testit u jep shenjën garuesve që mund të fillojnë me zgjidhjen e testit.

Gjatë provimit garuesit i lejohet shfrytëzimi i mjeteve që parashikohen e që janë theksuar për lëndët e caktuara.

Gjatë kohës së provimit nuk lejohet dalja nga salla ku zhvillohet provimi.

Nëse garuesi përfundon zgjidhjen e testit para kohës, mund ta dorëzojë librezën e testit dhe të largohet nga salla ku mbahet provimi duke mos penguar punën e garueseve të tjerë.

Administruesit e testit 15 minuta para përfundimit të kohës së paraparë për zhvillimin e testit do t'i njoftojnë garuesit se po afrohet koha e përfundimit të provimit.

Kur e përfundon punën garuesi e dorëzon testin, nënshkruhet në Formularin e identifikimit dhe së bashku me administruesin e testit përsëri e kontrollon shifrën.

Administruesit e testit garueseve do t'ju japin udhëzime teknike lidhur me punën. Nuk u lejohet që të japin sqarime lidhur me detyrat/pyetjet në test. Nëse garuesi ka ndonjë koment ose paqartësi mund t'i shënojë ato pranë detyrës konkrete ose në fund të testit. Nëse komenti është i arsyeshëm autori/vlerësuesi do ta marr parasysht atë me rastin e kontrollimit të testit.

Detyrat/pyetjet në teste nuk është e thënë që të zhvillohen me atë renditje ashtu si janë dhënë. Nëse ndonjë detyrë është shumë e vështirë, garuesi nuk ka nevojë që të ndalet në të, por mund të kalojë në detyrën e radhës. Nëse ju mbetet kohë, më së miri është që ta shfrytëzoni duke provuar që t'i zgjidhni detyrat të cilat nuk i keni zgjidhur më parë ose të kontrolloni ato që janë zhvilluar. Puna në test bëhet e pavarur, sepse nuk lejohet asnjë lloj marrëveshjeje. Duhet të shkruani lexueshëm. Gjatë punës mund të shfrytëzoni lapsin grafit, **mirëpo vlerësuesit do të vlerësojnë vetëm përgjigjet e shkruara me laps kimik.**

GJUHËT E HUAJA

Në detyra mund të kërkohet edhe aftësia e zbatimit të dijes në situata të reja.

Garat shtetërore në dituri nga gjuhët e huaja përfshijnë dy pjesë: pjesën e provimit me gojë dhe me shkrim.

Kohën të cilën nxënësit e kanë në dispozicion për zgjidhjen e pjesës së testit me shkrim është 90 minuta për nxënësit e shkollës fillore, kurse 120 minuta për nxënësit e shkollës së mesme. Numri maksimal i pikëve në pjesën e provimit me shkrim është 100.

Shuma e rezultateve të arritura në pjesën me shkrim dhe me gojë të provimit paraqet numrin e përgjithshëm të pikëve të fituara në bazë të të cilave formohet rang lista përfundimtare dhe përcaktohen fituesit.

Fusha	Numri i detyrës	Tipi i detyrës	Numri i pikëve
1. Të dëgjuarit	1-2 tekste	• me zgjedhje të shumëfishtë • me zgjedhje alternative • me përgjigje të shkurtër • me lidhje • me plotësim	20

2. Të lexuarit	2 tekste	• me zgjedhje të shumëfishtë • me zgjedhje alternative • me lidhje • me radhitje • me përgjigje të shkurtër • me plotësim • me vendosje	25
3. Përdorimi i gjuhës (Gramatika dhe leksiku)	rreth 20-25 pyetje	• me zgjedhje të shumëfishtë • me plotësim • me transformimin e fjalive • me formimin e fjalëve	25
4. Të shkruarit	1 ese	Shkolla fillore – shkrimi i hartimit (120-150 fjalë) Shkolla e mesme • shkrimi i hartimit FR, IT, GJ, RU: - 150-200 fjalë për vitin e 1-rë dhe të 2-të. - 180-250 fjalë për vitin e 3-të dhe të 4-ët. • ANG: 200-250 fjalë	30
5. Të folurit	3 detyra	• prezantimi • bashkëveprimi i të folurit • ekspozimi	20

Në detyra mund të kërkohet edhe aftësia e zbatimit të njohurive në situata të reja.

Gjatë punës mund të përdoret lapsi grafit, por **përgjigja përfundimtare, duhet të jetë e shkruar me laps kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë**. Nëse gaboni, vendosni një vijë të kryqëzuar mbi atë zgjidhje dhe përgjigjuni përsëri. Nuk lejohet përdorimi i korrektorit. Gjatë kohës së punës në test nuk lejohet përdorimi i fjalorit.

MATEMATIKA

Gjatë zhvillimit të detyrave mund të përdoren veglat gjeometrike, lapsi grafit, goma dhe lapsi kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë. Nuk lejohet përdorimi i kalkulatorit, telefonave celularë dhe mjeteve tjera elektronike.

Është e nevojshme që zgjidhjet e detyrave të argumentohen hollësisht dhe të shkruhen me laps kimik.

BIOLOGJIA

Janë paraparë 120 minuta për zgjidhjen e testit për të tri kategoritë e garave.

Në tekst është dhënë tabela me numrin e paraparë të pikëve për çdo detyrë.

Gjithashtu është dhënë edhe udhëzimi në vazhdim për zhvillimin e testit dhe rregullat e sjelljes:

- Testin **detyrimisht** duhet punuar me laps kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë (lapsin grafit mund ta përdorni gjatë punës, por përgjigjja përfundimtare duhet të jetë e shkruar me laps kimik).
- Përgjigjet të cilat nuk janë shkruar qartë ose janë përmirësuar nuk do të vlerësohen me pikë, prandaj mendohuni mirë para se të jepni një përgjigje.

KIMIA

Gjatë zhvillimit të testit nxënësit mund të përdorin lapsin kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë dhe llogaritësin elektronik.

Nuk lejohet përdorimi i mjeteve tjera.

Përgjigjet dhe ecuritë e zhvillimit të detyrave të cilat nuk janë të shkruara me laps kimik nuk do të kontrollohen.

FIZIKA

Testin **detyrimisht** duhet punuar me laps kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë.

Mund të përdorni veglat gjeometrike dhe kalkulatorin. Pranohen vetëm përgjigjet e shkruara me laps kimik.

Çdo formulë e shkruar saktë, skicë e vizatuar ose përfundim që ka të bëjë me zgjidhjen e detyrës vlerësohet sipas kriterit unik.

I lusim garuesit që zgjidhjet e tyre dhe komentet t'i shkruajnë dukshëm dhe qartë, që t'i numëtojnë formulat të cilat i përdorin me rastin e përfuturit, në mënyrë që vlerësuesit lehtë dhe shpejt të përcjellin ecurinë e zgjidhjeve të tyre.

Me rastin e zgjidhjeve të detyrave domosdo duhet të përdoren shenjat e dhëna në formulimin e detyrës.

Është e dëshirueshme që me rastin e zgjidhjes së detyrave të gjitha të ilustrohen me vizatimin përkatës, në të cilin tregohen madhësitë fizike relevante (shpejtësia, forca, distanca, ...)

Detyrat duhet zgjidhur ashtu që të fitohet shprehja përfundimtare analitike e madhësisë së kërkuar fizike në funksion nga madhësitë e dhëna në formulimin e detyrës. Nëse kjo kërkohet me detyrë, llogaritur vlerën numerike, për të cilën mund të përdoret një kalkulator i xhepit.

GJEOGRAFIA

Testi plotësohet vetëm me laps kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë. Pranohen përgjigjet e shkruara me laps kimik.

Testi për Gara Shtetërore nga gjeografia përbëhet nga dy pjesë, nga:

- Testi multimedial – që zgjatë 20 deri në 60 minuta, koha konkrete do të caktohet në test
- Testi me shkrim – që zgjatë nga 60 - 90 minuta, koha konkrete do të caktohet në test

Testi multimedial punohet në bazë të sllajdeve të cilët u shfaqen garuesve. Koha për përgjigje është e kufizuar me kohëzgjatjen e sllajdit për një pyetje të caktuar. Pyetjet zgjidhen një pas tjetrës dhe nuk ka kthim në pyetjen e mëparshme. **Nxënësit japin përgjigje në fletën e përgjigjeve.** Testi multimedial përbëhet nga 20 deri në 30 pyetje, secila pyetje përbëhet nga harta dhe/ose pamja, filmi ose grafiku dhe pyetja e shkurtër. Pyetja është me zgjedhje të shumëfishtë me 4 opsione të përgjigjes, nga i cili një është i saktë.

Në tekstin e shkruar, në librezën e testit garuesit përgjigjen në pyetje nga testi klasik. Zgjidhja e detyrës mund të jetë një përgjigje e shkurtër, shpjegim ose analizë e tabelës, hartës ose interpretimi apo shpjegimi i të dhënave nga tabela. Nuk e keni për detyrë të përgjigjeni në pyetje sipas radhës që janë dhënë në test. Përgjigjet në disa detyra nuk janë të kufizuara për nga koha.

HISTORIA

Për zhvillimin e testit janë paraparë 90 minuta.

Testi plotësohet **detyrimisht** me laps kimik me ngjyrë të kaltër ose të zezë. Pranohen vetëm përgjigjet e shkruara me laps kimik.

PROGRAMIMI

Detyrat duhet të zgjidhen me një nga gjuhët e programit në vazhdim: Pascal, C, C++ ose Java. Garuesit të cilët përdorin Pascal duhet të programojnë në **FreePascal**. Garuesit në C-u ose C++-duhet të shfrytëzojnë veglat e programit **CodeBlocks**. Për gjuhën programore Java është paraparë përdorimi i platformës **Eclipse**. Është e lejueshme që të përdoret editor i sipas zgjedhjes dhe me ndihmën e veglave të dhëna të përkthehet kodi burimor në fajllin ekzekutiv.

Gjatë garave **nuk guxoni të komunikoni** me asnjë person, përveç me personin kujdestar të garave. Kjo do të thotë se duhet **të punoni në mënyrë të pavarur dhe nuk guxoni të përdorni internetin**. Gjithashtu është e ndaluar të përdoret ndonjë program i shkruar më parë ose pjesë të programit.

Pas skadimit të kohës së paraparë për gara, në desktop në folderin me emrin **Takmicenje2021** duhet të gjenden fajllat me zgjidhjet e kodeve burimore të incizuara. Pas garave, komisioni do të testojë zgjidhjet tuaja për të dhënat e testuara më parë dhe do t'ju ndajnë një numër të caktuar të pikëve. Në fund të çdo detyre janë dhënë shembujt e të dhënave të testit. Ata shembuj shërbejnë që ta keni sa më të qartë tekstin e detyrës dhe për kontrollimin e formatit të hyrjes dhe të daljes, dhe nuk shërbejnë për kontrollimin e saktësisë së programit tuaj. Nëse programi juaj punon në ata shembuj, ajo **nuk është një garanci** se do të punojë në të dhënat zyrtare për testim.

Detyrat nuk sjellin të njëjtin numër të pikëve. Çdo e dhënë e testit në një detyrë sjell numër të njëjtë të pikëve. Numri i përgjithshëm i pikëve në një detyrë është i barabartë me shumën e pikëve të të dhënave të testit të cilat përputhën me zgjidhjen zyrtare. Numri i përgjithshëm i pikëve është i barabartë me shumën e pikëve në të gjitha detyrat.

Të gjitha informacionet e detyrave (emrin e detyrës, hyrjen, daljen, kufizimin kohor dhe të kujtesës, mënyrën e vlerësimit me pikë) mund t'i gjeni në faqen hyrëse me titullin Detyrat. ***Nëse nuk kuptoni diçka lidhur me mënyrën e organizimit të këtyre garave, menjëherë mund të pyetni personin kujdestar që t'u jap sqarime të duhura.***

Nuk guxoni të shtroni pyetje lidhur me zgjidhjen e detyrave.

KËTO DHE NDONJË UDHËZIM TJETËR TË DOBISHËM DO T'I GJENI NË FILLIM TË ÇDO TESTI. JU LUTEMI QË T'I LEXONI ME KUJDES DHE T'U PËRMBAHENI ME PËRPIKËRI.